

Nr 604

Av herrar Svensson i Ljungskile och Jansson i Benestad, *om bildande av en särskild fond för förstärkning av leveransbidraget på mjölk till mindre jordbruk.*

Inom 1955 års småbruksutredning enade sig representanterna för samtliga demokratiska partier om ett förslag till stöd åt det mindre jordbruket. Detta förslag omfattade arealtillägg, leveransbidrag på mjölk, kalvbidrag samt särskilt stöd för jordbruket i norra Sverige. Vissa ledamöter av utredningen — undertecknade Jansson och Svensson — skulle gärna ha velat ge småbruksstödet en större omfattning. När vi utan reservation anslöt oss till kommitténs förslag, var det med hänsyn till värdet av ett enhetligt betänkande, som borde ha möjlighet att få stöd av både Kungl. Maj:t och riksdagen.

Det förslag, som statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet lade fram för 1959 års riksdag i proposition nr 149, innebar emellertid en väsentlig beskärning av vad 1955 års småbruksutredning hade enat sig om. Förstärkningen begränsades till 9 milj. kronor, varav 7 milj. kronor kom på Norrland. Med hänsyn till penningvärdets fall innebar förslaget närmast en minskning av stödet till jordbruk under 10 hektar. Kalvbidraget slopades, och beträffande såväl leveransbidraget som arealtillägget beskars utredningens förslag. Detta står inte i god överensstämmelse med vad jordbruksministern och riksdagen uttalade år 1955, och vissa delar av förslaget drevs vid 1959 års riksdag igenom med mycket knapp majoritet.

I och med att en överenskommelse om jordbrukspriserna förra året träffades för en tid av sex år kan nu inga krav ställas, som berör avvägningen emellan konsumenter och producenter. Däremot finns det interna avvägningsfrågor inom jordbruksregleringens ram, som icke berör uppgörelsen med konsumenterna och som ej heller kan anses vara definitivt avgjorda för hela sexårsperioden. Dit hör användningen av en del importavgifter och andra regleringsmedel. Dessa uppgår numera till mycket stora belopp. Sålunda inflöt under treårsperioden 1956/57—1958/59 ca 329 milj. kronor i införselavgifter. Därtill kommer att förmalningsavgifterna under samma tid torde ha uppgått till drygt 100 milj. kronor.

Det är alltså av stor betydelse både hur uttagandet av dessa utgifter drabbar olika kategorier av jordbrukare och hur de användes. Och denna betydelse kommer att växa under innevarande avtalsperiod, därför att man nu i huvudsak bygger prisstödet på en höjning av importavgifterna. Inte minst

1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1960. 4 saml. Nr 604—613*

under innevarande utfordringssäsong, då foderbristen är stor och foderpriserna höga, har många mindre lantbrukare, som bygger sin ekonomi på animalisk produktion, haft anledning att tänka över dessa förhållanden. Det är nämligen obestridligt att om man genom avgifter fördyrar fodret i det dubbla syftet att dels höja priserna på brödsäd och oljeväxter, dels reglera animalieproduktionen, så drabbar detta de mindre jordbrukarna hårdare än dem, som även kan utnyttja prishöjningen vid försäljning av spannmål. Både från rättvisesynpunkt och för att få en rimlig inre balans i vår jordbruksreglering är det nödvändigt att vi får ett korrektiv emot denna snedbelastning. Om så inte blir fallet kommer även jordbruksregleringen att bli ett instrument för bortrationalisering av småbruket och därmed för landsbygdens avfolkning.

Under dessa förhållanden bör det enligt vår mening vara både möjligt och riktigt att återföra någon del av importavgifterna till det mindre jordbruket för att minska belastningen på detsamma. De avgifter, som har mest allmän karaktär och som därtill drabbar småbruket hårdast, är importavgifterna på foder. Denna post har under en treårsperiod uppgått till 72 milj. kronor och beräknas för innevarande regleringsår inbringa ca 40 milj. kronor.

Enligt vår mening bör 50 procent av importavgifterna på fodermedel föras till en särskild fond att användas till förstärkning av leveransbidraget på mjölk. Med hänsyn dels till de erfarenheter, som nu gjorts beträffande foderprisernas starka tryck på det mindre jordbruket, dels till den hastighet varmed småbruket tränges tillbaka, bör det vara en angelägen uppgift för jordbrukets förhandlingsdelegation att få en ändring i detta avseende.

Med stöd av det ovan sagda får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att statens jordbruksnämnd får i uppdrag att söka träffa överenskommelse med jordbrukets förhandlingsdelegation om att 50 procent av importavgifterna på fodermedel skall föras till en särskild fond och användas till förstärkning av leveransbidraget på mjölk till mindre jordbruk.

Stockholm den 27 januari 1960

Wald. Svensson

Fridolf Jansson

i Benestad

I motionens syfte instämmer:

Arvid Nilsson

i Lönsboda

Johannes Antonsson

Jan-Ivan Nilsson

Sven Antby

i Tvärälund